

Sygn. akt IV KK 283/21

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziellewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 29 czerwca 2021 r.

sprawy skazanego **S. G.**

w przedmiocie wyroku łącznego

z powodu kasacji wniesionych przez obrońców skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt IX Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 14 maja 2019 r., sygn. akt II K [...]

**oddala obie kasacje jako oczywiście bezzasadne, a kosztami
sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża skazanego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem łącznym z dnia 14 maja 2019 r., sygn. akt II K (...), orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 11 kwietnia 2017 sygn. akt VI K (...), karę 2 lat pozbawienia wolności, połączył z orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 listopada 2017 r. sygn. akt II K (...), karą 5 lat pozbawienia wolności, i wymierzył skazanemu S. G. karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Od powyższego wyroku apelacje złożyli skazany i jego obrońca.

Po rozpoznaniu tych apelacji Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 10 września 2020 r. sygn. akt IX Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok łączny.

Od wyżej wymienionego wyroku Sądu Okręgowego w K. kasacje złożyli obrońcy skazanego S. G.: radca prawny M. B. oraz radca prawny R. K..

W kasacji obrońca skazanego radca prawny M. B. zarzucił rażące naruszenie przepisów postępowania mogące mieć wpływ na treść orzeczenia tj.

1. art. 440 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. polegające na utrzymaniu w mocy wyroku łącznego przy zastosowaniu zasady asperacji, w stopniu zbliżonym do zasady kumulacji, w sytuacji gdy istniały przesłanki uzasadniające zastosowanie zasady absorpcji.
2. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nierozpoznanie sprawy w granicach apelacji, polegające na uznaniu, że sąd pierwszej instancji nie dopuścił się naruszenia wskazanych w apelacji przepisów, jednocześnie nie odniesienie się w sposób prawidłowy do wszystkich istotnych przedstawionych w apelacji faktów, a mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, lakoniczne i arbitralne ustosunkowanie się do argumentów przytoczonych przez obrońcę skazanego oraz braku odniesienia się do przywołanej treści opinii o skazanym z Zakładu Karnego w (...) co miało znaczenie dla oceny przesłanki prognostycznej.

Podnosząc te zarzuty obrońca ten wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Z kolei drugi obrońca skazanego radca prawny R. K. zarzucił, cyt.:

„1) rażąco obrazę prawa materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku w zakresie dotyczącym wymiaru kary pozbawienia, tj. art. 569 § 1 k.k., przez wymierzenie skazanemu za to przestępstwo kary 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, pozbawiając tym samym skazanego do ubiegania się o przedwczesne warunkowe zwolnienie od odbycia kary pozbawienia wolności,

2) zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej w art. 439 §1 pkt 10 k.p.k. w związku z art. 79 § 1 pkt 4 k.p.k.”

Podnosząc tak sformułowane zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Zastępca Prokuratora Rejonowego w W. w pisemnych odpowiedziach na te kasacje wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych (por. pisma Zastępcy Prokuratora Rejonowego w W. z dnia 25 stycznia 2021 r., PR Ds. (...)) i z dnia 28 kwietnia 2021 r., IX WKK (...)).

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Obie kasacje obrońców skazanego S. G., jak to trafnie podnosi Zastępca Prokuratora Rejonowego w W. w pisemnych odpowiedziach, są oczywiście bezzasadne.

Odnoszenie kasacji sporządzonej przez radcę prawną M. B..

Przypomnieć trzeba, że wniesienie kasacji nie inicjuje kolejnej, zwykłej, kontroli instancyjnej i tejże nie powiela. To nadzwyczajne postępowanie (postępowanie kasacyjne) służy jedynie wyeliminowaniu z obrotu prawnego orzeczeń prawomocnych sądu odwoławczego obarczonych rażącymi wadami prawnymi. Stąd też podstawy kasacji strony w postępowaniu karnym zostały ściśle określone w przepisach polskiej procedury karnej. Podstawy takiej nie stanowi zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, jak też zarzut rażącej niewspółmierności kary. Z treści art. 523 k.p.k., określającego podstawy kasacji, wynika jednoznacznie, że kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary (por. też W. Kozielewicz, Problematyka sądowego wymiaru kary w postępowaniu kasacyjnym oraz apelacyjnym przed Sądem Najwyższym, w: J. Majewski (red.), Dyrektywy sądowego wymiaru kary, Warszawa 2014, s. 77 – 91). Co prawda przepis ten nie wyklucza podniesienia zarzutu niewspółmierności kary, wolno to jednak uczynić jedynie wówczas, gdy skarżący stawia zarzuty rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, a uchybienia te mogły spowodować wymierzenie rażąco niewspółmiernej kary. Zatem owa niewspółmierność kary musi być wynikiem rażącego naruszenia prawa, o którym, w przypadku prawa materialnego można mówić tylko wówczas, gdy sąd nie zastosował się do wynikającego z ustawy nakazu lub postąpił wbrew zakazowi ustawowemu. Na marginesie można zauważyć, iż już w okresie międzywojennym w polskiej doktrynie prawa oraz w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jednolicie przyjmowano, że wymiar kary orzeczony w granicach ustawy pozostawiony jest uznaniu sądu i dlatego nie stanowi podstawy kasacyjnej. Słusznie wskazywano, że tam gdzie w grę wchodzi należycie umotywowane uznanie sędziowskie co do wymiaru kary tam kontrola kasacyjna jest niedopuszczalna (por. np. OSNIK 1930, poz. 210, OSNIK 1933, poz. 610). Stosownie do art. 85a k.k., orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Oczywiście ten przepis nie wyłącza stosowania przy orzekaniu kary łącznej ogólnych zasad i dyrektyw wymiaru kary, o jakich mowa w art. 53 k.k. W doktrynie wskazuje się na różne sposoby wymierzania kary łącznej. Możliwy jest bowiem zarówno tzw. system kumulacji, polegający na prostym zsumowaniu kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa, jak i tzw. system absorpcji, polegający na tym, że kara najsurowsza z wymierzonych „pochlania” kary łagodniejsze. Istnieją też tzw. systemy mieszane, z których jeden sprowadza się do „redukcji” kary łącznej wymierzonej z zastosowaniem systemu kumulacji (system redukcji), drugi polega na „obostrzaniu” najsurowszej z wymierzonych kar jednostkowych

(system asperacji). W doktrynie wyrażono pogląd, akceptowany w orzecznictwie sądów, że co do zasady kara łączna powinna być orzekana z zastosowaniem mechanizmu asperacji, a wyjątkowo tylko z zastosowaniem systemu absorpcji lub kumulacji.

W realiach sprawy, wbrew pogładowi z kasacji, nie można dopatrzeć się naruszenia przez Sąd Okręgowy w K., który dokonywał kontroli apelacyjnej wyroku łącznego Sadu Rejonowego w W. z dnia 14 maja 2019 r., sygn. akt II K (...), przepisów art. 440 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. W teorii prawa podnosi się, że trudno jest wyznaczyć uniwersalny paradygmat sprawiedliwości (por. Z. Ziemiński, O pojmowaniu sprawiedliwości, Lublin 1992). Na potrzeby wykładni przepisu art. 440 k.p.k., zastosowanie ma przede wszystkim pojęcie sprawiedliwości proceduralnej. Wynik będzie sprawiedliwy właśnie dlatego, że osiągnięto go w bezstronnej procedurze (por. D. Lyons, Etyka i rzędy prawa, Warszawa 2000, s. 131 – 139). Wskazuje się, iż realizacja sprawiedliwości proceduralnej ma zapewniać, w sposób najskuteczniejszy z możliwych, osiągnięcie sprawiedliwego rozstrzygnięcia, czyli takiego wyniku postępowania karnego, który realizuje w sposób pełny przyjęte w społeczeństwie reguły wyrównawcze (P. Wiliński, Sprawiedliwość proceduralna a proces karny, w: J. Skorupka (red.), Rzetelny proces karny. Księga jubileuszowa Profesor Zofii Świdy, Warszawa 2009, s. 81). W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż każdą podstawę apelacyjną sąd odwoławczy może uwzględnić z urzędu jeżeli była ona przyczyną rażąco niesprawiedliwego orzeczenia. Źródłem rażącej niesprawiedliwości mogą być zatem uchybienia, które stanowią wady treści orzeczenia zaskarżonego apelacją, to jest uchybienia określone w art. 438 pkt. 1, 1a, 3 i 4 k.p.k., jak też w przypadku ustalenia ich wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia, uchybienia procesowe o których mowa w art. 438 pkt. 2 k.p.k. Do obrazu przez sąd odwoławczy przepisu art. 440 k.p.k. może dojść wówczas, gdy ten sąd nie skontroluje orzeczenia sądu pierwszej instancji pod kątem ewentualnej rażącej niesprawiedliwości orzeczenia, a kontrolowane orzeczenie obarczone było tą wadą, bądź gdy stwierdzając rażącą niesprawiedliwość takiego orzeczenia dokonał jego zmiany w niewystarczającym zakresie. Trafnie wskazano w pisemnej odpowiedzi na kasację, że cyt., „Bezpodstawne są twierdzenia obrońcy, iż Sąd Okręgowy w K. rażąco naruszył prawo procesowe poprzez utrzymanie w mocy wyroku łącznego. Skarżący formułuje w tym zakresie jedynie lakoniczne zarzuty. Gołosłownie stwierdza, iż Sąd zastosował nieprawidłowo zasady asperacji w stopniu zbliżonym do zasady kumulacji w sytuacji gdy istniały przesłanki uzasadniające zastosowanie zasady absorpcji. Bezpodstawnie, skarżący, wskazuje, iż Sąd Okręgowy w K. nie rozpoznał sprawy w granicach apelacji, nie odniósł się do wszystkich istotnych przedstawionych w apelacji

faktów, w tym opinii o skazanym w Zakładzie Karnego. Podnieść należy, iż skarżący w uzasadnieniu kasacji w żaden szczegółowy sposób nie precyzuje w jakiż to sposób Sąd Okręgowy w K. miałby naruszyć przepisy postępowania. Prezentuje jedynie ogólnikową polemikę wskazującą w istocie na rażącą niewspółmierność orzeczonej wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności, co w efekcie sprowadza się do powielenia argumentów apelacji obrońcy skazanego.” Lektura sporządzonego na formularzu pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt IX Ka (...), nie pozwala na podzielenie zrzutu z kasacji, co do obrazu przez ten Sąd art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Na marginesie przy tym zauważyć należy, iż z art. 537a k.p.k. wynika zakaz uchylenia wyroku sądu odwoławczego z tego powodu, że jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 457 § 3 k.p.k.

Odnosnie kasacji sporządzonej przez radcę prawnego R. K..

Jeśli chodzi o zarzut pierwszy tej kasacji, to obowiązujący Kodeks karny nie zawiera wskazanego w zarzucie przepisu (wskazano przepis art. 569 § 1 k.k.). Nie mogło zatem dojść do obrazu, i to jeszcze rażącej, tego przepisu prawa materialnego. Z kolei przepis prawa procesowego - art. 569 § 1 k.p.k., na który prawdopodobnie powołał się skarżący, określa właściwość miejscową sądu uprawnionego do wydania wyroku łącznego. W zarzucie kasacyjnym nie opisano sposobu obrazu owego przepisu prawa procesowego. Także w uzasadnieniu kasacji nie wskazano w jaki to sposób Sąd Okręgowy w K. rażąco naruszył ten przepis określający przecieź, który z sądów jest właściwy do wydania wyroku łącznego. Tym samym, nie wykazano, że doszło do naruszenia przepisu prawa procesowego - art. 569 § 1 k.p.k. Nie można natomiast odgadnąć, jakiego naruszenia przepisów prawa materialnego dopatrył się, formułując tak zredagowany zarzut, autor tej kasacji. Z kolei w drugim zarzucie kasacji radcy prawnego R. K. wskazano na zaistnienie uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 pkt 4 k.p.k. Zarzut ten jest również oczywiście bezzasadny. Skarżący nie dostrzega, że w toku postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym w W. skazany S. G. posiadał obrońcę z urzędu adw. A. B., która nadto złożyła apelację od zapadłego wyroku (podnosząc w apelacji zarzut

rażącej niewspółmierności orzeczonej kary łącznej)). Natomiast przed Sądem Okręgowym w K. reprezentował go autor kasacji, czyli radca prawny R. K.. Tym samym nie można zasadnie wywodzić, że w realiach przedmiotowej sprawy, zaistniała wskazana przez niego bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt. 10 k.p.k. Na zakończenie zaakcentować należy, że kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (są to tzw. bezwzględne przyczyny odwoławcze) lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary. Zgodnie z wieloletnim, utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, oba te warunki, tj. rażące naruszenie prawa i istotny wpływ na treść wyroku, muszą wystąpić łącznie, a brak jednego zawsze skutkuje uznaniem kasacji za bezzasadną. Pamiętać też trzeba, że z ukształtowanej historycznie istoty postępowania kasacyjnego wynika, że nie stanowi ono trzeciej instancji, ani nie oznacza ponownego rozpoznania sprawy zakończonej już przecież prawomocnym wyrokiem sądu odwoławczego. Celem tego postępowania jest wyłącznie zbadanie zarzutów zawartych w kasacji skierowanych pod adresem sądu odwoławczego, a sprowadzających się do zakwestionowania sposobu jego postępowania i zakresu przeprowadzonej przez niego kontroli instancyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt III KK 42/16, Legalis). Podkreślenia wymaga, że w wypadku podniesienia w kasacji zarzutu rażącego naruszenia przepisów prawa innych niż te o których mowa w art. 439 k.p.k., to autor nadzwyczajnego środka odwoławczego ma wykazać, w sporządzonej przez niego kasacji, zaistnienie w konkretnym przypadku obydwu kumulatywnie wymaganych przez ustawę cech, tj. zarówno: 1) **rażącego** naruszenia przez sąd odwoławczy przepisu prawa, jak i 2) potencjalnie **istotnego wpływu** tego naruszenia prawa na treść orzeczenia zaskarżonego kasacją, przy czym nie może to być uzasadnienie ogólnikowe.

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami Sąd Najwyższy, z mocy art. 535 § 3 k.p.k., oddalił obie kasacje jako oczywiście bezzasadne.

